

НАЦІОНАЛЬНА ТА ПАТРІОТИЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі показана головна мета військової соціології, на основі результатів конкретних соціологічних досліджень аналізуються національна та патріотична ідентичність української молоді

Ключові слова: військова соціологія, національна ідентичність, патріотична ідентичність, молодь України

Abstract

The article reveals the main purpose of military sociology, based on the results of concrete sociological research analyzes national and Patriotic identity of the Ukrainian youth

Keywords: military sociology, national identity, Patriotic identity, the youth of Ukraine

Головна мета військової соціології — забезпечення високого рівня бойової готовності і могутності Збройних Сил, організації суспільства як гаранта безпеки та стабільності незалежної суверенної України [1].

Однією із складових патріотичного виховання, а в період воєнної загрози — пріоритетною, постає військово-патріотичне виховання, яке має на меті формування у громадян готовності захищати зі зброєю в руках, а якщо необхідно і віддати своє життя за Батьківщину. Військово-патріотичне виховання покликане забезпечити суспільну значущість й повагу до військової служби, сформувати бажання у молоді здобувати військові професії, психологічну і фізичну готовність проходити військову службу [2].

Як зазначив український соціолог, історик, дипломат В.Липинський: «Бути патріотом — це значить бажати всіма силами своєї душі створення людського, державного і політичного співжиття людей, що житимуть на Українській землі... Врешті, бути патріотом, це значить, будучи українцем, виховувати в собі громадські, політичні, державотворчі прикмети ...» [3].

Дослідження було проведено ГФК ЮКРЕЙН у 2015 році на замовлення Міністерства молоді та спорту України

У 2015 році соціологічною компанією ГФК ЮКРЕЙН було проведено дослідження на замовлення Міністерства молоді та спорту України за підтримки системи ООН в Україні, зокрема Фонду народонаселення ООН (UNFPA), Програми розвитку ООН (UNDP), Дитячого фонду ООН (UNICEF), програми Волонтери ООН (UNV) та офісу Координатора системи ООН.

Результати дослідження були використані при підготовці Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016- 2020 рр., щорічної Доповіді Президенту та Верховній Раді України «Про становище молоді», для формування стратегічного бачення молодіжної політики і започаткування практичних кроків та ініціатив для забезпечення потреб та подолання труднощів, з якими нині стикається українська молодь [4].

Цільовою групою дослідження була молодь України – громадяни України у віці від 14 до 35 років. У ході дослідження було проведено всеукраїнське опитування методом онлайн інтерв'ю (для користувачів Інтернету) та особистих інтерв'ю вдома у респондента (для некористувачів Інтернету та мешканців сіл). Вибірка з 2852 респондентів репрезентативна для населення України (без урахування тимчасово окупованих та непідконтрольних територій) відповідної вікової категорії за статтю, віком, областю проживання, розміром населеного пункту та часткою користувачів Інтернету.

Оцінюючи свою стурбованість різними проблемами в Україні, представники української молоді в першу чергу згадали загрозу війни і тероризму (56%). На другій позиції економічні проблеми, економічна нестабільність (інфляція, безробіття тощо) – 52%. На третій – корупція і те, що закони не існують для чиновників і багатих людей – 47%.

Загалом 81% опитаних представників української молоді зазначили, що пишаються тим, що вони є громадянами України. Розподіл відповідей на запитання: «Чи пишаєтесь Ви тим, що є громадянином/ громадянкою України?» показав, що найбільш патріотично налаштованими є молодь Рівненської (так – 97%, ні – 1%), Волинської (так – 97%, ні – 2%), Івано-Франківської (так – 97% ні – 1%) областей. Не пишаються громадянством вдсятеро менше опитаних – 8%. Відповідно найменш патріотично налаштованими є Одеська (так – 62% ні – 14%), Донецька (так – 59% ні – 14%), Луганська (так - 52% ні – 25%) області. Близько 11% опитаних відповіли, що їм важко відповісти на це запитання.

Приблизно кожен четвертий респондент – 26% - готовий захищати свою країну із зброєю в руках у разі, якщо їх мобілізують або виникне нагальна необхідність (серед чоловіків таких 34%, серед жінок 17%). Ще 3% опитаних вже брали або беруть участь у військових діях.

	Чоловіки	Жінки	ЗАГАЛОМ
Так, я вже брав (-ла) або беру участь у військових діях	5%	2%	3%
Так, якщо мене мобілізують або виникне нагальна необхідність	34%	17%	26%
Ні, не готовий (-а), але з часом можливо розгляну таку можливість	17%	16%	17%
Ні, поки не маю таких намірів	25%	34%	30%
Ні, за жодних обставин	10%	19%	15%
Важко відповісти	8%	11%	10%
N	1367	1485	2852

Рисунок 2 – Розподіл відповідей на запитання: «Чи готові Ви у разі необхідності захищати свою країну із зброєю в руках?» (Серед усіх респондентів)

62% опитаних зазначили, що для виховання національно-патріотичної свідомості дітей та молоді перш за все потрібно поліпшувати умови життя населення (створювати робочі місця, підвищувати заробітну плату, надавати житло). Ще 55% вважає, що для цього треба піднімати престиж країни (покращувати позиції України на міжнародній арені).

Загалом 69% молодих людей вважають, що держава повинна вживати хоча б один тип нижчеперерахованих заходів, спрямованих на виховання національно-патріотичної

свідомості дітей та молоді, зокрема: виховувати почуття патріотизму з дитячого садка (44%), створювати національно-патріотичні гуртки, організації, клуби (25%), створювати та демонструвати більшу кількість національно-патріотичних фільмів, розповсюджувати художню літературу національно-патріотичної тематики (22%), сприяти появі більшої кількості тем національно-патріотичної спрямованості в ЗМІ (22%), фінансувати заходи національно-патріотичної спрямованості (20%), розвивати молодіжні громадські організації патріотичного спрямування (18%).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. - 2011. - № 1. - С. 16-20.
2. Патріотичне виховання молоді як невід'ємна складова системи забезпечення національної безпеки України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/patriotuzm-d0e63.pdf>
3. Лист В.Липинського до Б.Шемета. Писаний у Райхенау 12.12.1925 р. // Мала енциклопедія етнодержавознавства. НАНУ, Ін-т держави і права ім.В.М.Корецького; редкол.: Римаренко Ю.І. (відп. ред.) та ін. – К: Довіра, Генеза. -1996. - С.745-746.
4. Молодь України 2015 / Інна Волосевич, Сергій Герасимчук, Тетяна Костюченко. - ІП «ГФК ЮКРЕЙН», 2015 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.gfk.com/uk-ua/insights/news/doslidzhennja-molod-ukrajini-2015>
5. Слободянюк А. В. Еволюція концептуальних уявлень про владу в історико-соціологічному процесі [Текст] : автореф. дис. ... кандидата соціологічних наук : 22.00.01 / Анатолій Володимирович Слободянюк ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2002. – 12 с.
6. Слободянюк А. В. Соціальні норми та цінності як невід'ємні характеристики категорії влади [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник Київськ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія "Соціологія. Психологія. Педагогіка". - Вип. 9. - Київ, 2000. - С. 5-7.

Анатолій Володимирович Слободянюк, к.соц.н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м.Вінниця, e-mail: soclabspn@gmail.com

Slobodyanyuk Anatoly V., PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.